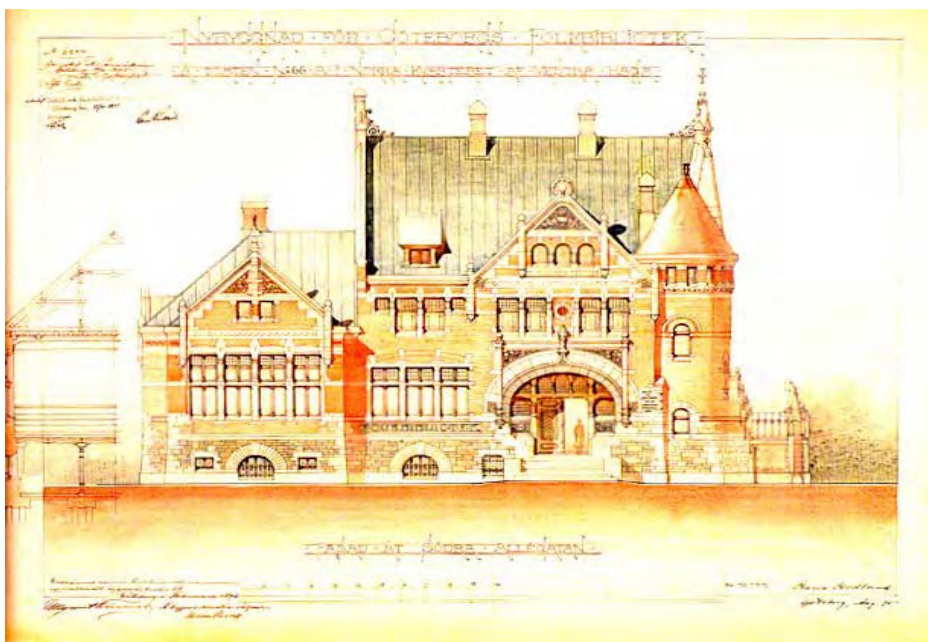


Intervju med Gunwor Nordström



Dicksonska folkbiblioteket. Tidigare benämnd Göteborgs folkbibliotek. Ritning av Hans Hedberg 1895

MITT FÖRSTA FAVORITMINNE FRÅN ETT BIBLIOTEK

Lördagen 23 november 1963. Dagen är både sorglig och bär med sig ett varmt ljus i silverregn. Kvällen innan hade jag hört nyheterna på radion inifrån vardagsrummet. Jag stod i den mörka smala hallen intill köket. Tiden stannade. Radiorösten rapporterade om mordet på den amerikanske presidenten John F. Kennedy, skjuten till döds under en färd i öppen bil till ett lunchmöte i Dallas (Texas) fredagen 22 november 1963. Våldets seger. Världen sörjer.

Jag hade flyttat till Majorna i Göteborg, fått arbete och hyresrum, men det innebar trista och ensamma kvällar. Dicksonska folkbiblioteket, en byggnad nära Järntorget i Göteborg, skulle jag besöka på min första lediga lördag.

Silverregn. Jag stod vid Järntorget och såg mig omkring. Kala och svarta stod träden längs Södra Allégatan. Alla städer var kanske lika trista i regn och höstrusk. Det spelade ingen roll om det här var Göteborg, Borås eller Paris. Jag var på väg till Dicksonska folkbiblioteket för första gången, jag skulle läsa dagstidningarna om mordet på Kennedy och låna böcker om konst, jag hade nyss fyllt sexton år och hade flyttat hemifrån, fast besluten om att förverkliga min dröm. Fast den drömmen var lika avlägsen som att nå till månen, det visste jag så väl...

Det var en vacker och mäktig byggnad i regndiset. Nästan lite sagobetonad med tegel och torn. Byggnaden som skulle bli Allaktivitetshuset-Hagahuset under "den politiska perioden." Men det var någonting med ljuset! Ett elektriskt ljus kunde vara kallt och ogästvänligt, men det här var istället varmt inbjudande, ett så behagligt ljus och trängsel mellan höga bokhyllor, fyllda med tjocka volymer. Så många böcker! Jag letade mig fram till konst och konsthistoria, min hand for nyfiket över bokryggarna, bara främmande titlar, mina ögon svepte över gamla praktverk, konstnärsbiografier med nya färgstarka bokomslag. Jag kände mig som analfabet, här fanns mängder av konstnärer, författare och olika boktitlar med konst-ismer och konst-riktningar hit och dit som jag aldrig hört talas om. Okända världar. Men var skulle jag börja?

Jag skulle inte låta mig avskräckas. Jag blundade och drog sen ut två böcker på måfå från bokhyllan. Den första blev en tjock bok, vars boktitel var "Delacroix Dagbok" och den andra med hård pärm handlade om "Kandinsky och Der Brücke", tysk expressionistisk konst. Jag bläddrade nyfiket i den senare, det fanns inte något som tilltalade mig hos dessa konstbilder. Kantiga vassa former. Skrikiga råa färger. Dessutom var boken på tyska som jag inte kunde.

Boken med Vincent van Gogh's måleri hade jag så plötsligt i min hand. Grävande bönder, äppleträd, himmelsfåglar och sädesfält. Målningar. Teckningar. Njaaa. Kanske? Boken med Van Goghs brev till brodern Theo stod bredvid i bokhyllan, jag plockade ner den, bläddrade, den handlade om konstnärens vedermödor i bildskapandet, inspirationer, penningproblem... Målarlycka. Färgglädje. Var fanns den? Besviken konstaterade jag att det nog var lika bra att ställa tillbaka konstböckerna, då jag fann några intressanta sidor som van Gogh hade skrivit om färger. Fler låntagare närmade sig och det blev osedvanligt trångt mellan hyllorna. Bara gamla konstnärsgubbar hade jag hittat! Picasso var den enda konstnär som jag då kände till!

Okey då! Jag tog alla konstböckerna under armen och ordnade med lånekort vid receptionen. Mina första böcker var därmed lånade. Det skulle bli betydligt fler. Och till mitt trista hyresrum nästan utan fönster, införskaffade jag en bokhylla för biblioteksböcker, läslampa och ett staffli. Som sagt, det var någonting med ljuset i det här biblioteket som jag ville överföra till min egen påvra "studiekammare". Det var ett strålade varmt inbjudande ljus, hit ville jag komma tillbaka och låna fler böcker. Vidga min bekantskapskrets med romangestalter och reproduktioner av konstnärers verk, både levande och döda, från den rika skattkammare som ett bibliotek utgör. För naturligtvis var det konstnär och författare jag ville bli, det var min allra hemligaste dröm!

DE BÄSTA BÖCKERNA JAG LÄST!

Vilka är de bästa böckerna jag läst! Jag kan inte svara entydigt på den frågan. Som jag ser det, bär man med sig livets olika åldrar samtidigt. Det innebär en mängd av favoritböcker från olika perioder i livet, beroende på skiftande intressen. När jag själv (som är född 1947) blickar tillbaka, minns jag tydligt mina favoritböcker från olika decennier, några av dem kan nämnas;

(Böckerna i skolbiblioteket fanns alltid i ett bokskåp nära katedern i min byskola. Jag lånade flitigt och läste om flera böcker. Besök i något större bibliotek existerade inte i min barndom.)

Från 1950-talet minns jag Sagor av HC Andersen, "En världsomsegling under havet" och "Jorden runt på 80 dagar" av Jules Verne. Radioföredrag om "Paradisfåglar på Nya Guinea" av Sten Bergman. "Oliver Twist" av Charles Dickens, "Nils Holgersson" av Selma Lagerlöf.

Från 1960-talet minns jag "Baskervilles hund" och "Sherlock Holmes" av Arthur Conan Doyle, "Siddharta" av Herman Hesse och "Tyst vår" av Rachel Carlson (två slags väckarklockor)

Från 1970-talet "Häxringarna, Springkällan, Änglahuset, En stad av ljus," av Kerstin Ekman

Från 1980-talet minns jag bla. "Kanelbutikerna" av den polske författaren Bruno Schultz

Från 1990-talet minns jag bla. "Mästaren och Marguerita" av den ryske författaren Bulgakov

Från 2000-talet minns jag bla. "Pianisten" av Wladyslaw Szpilman (boken finns även som film)

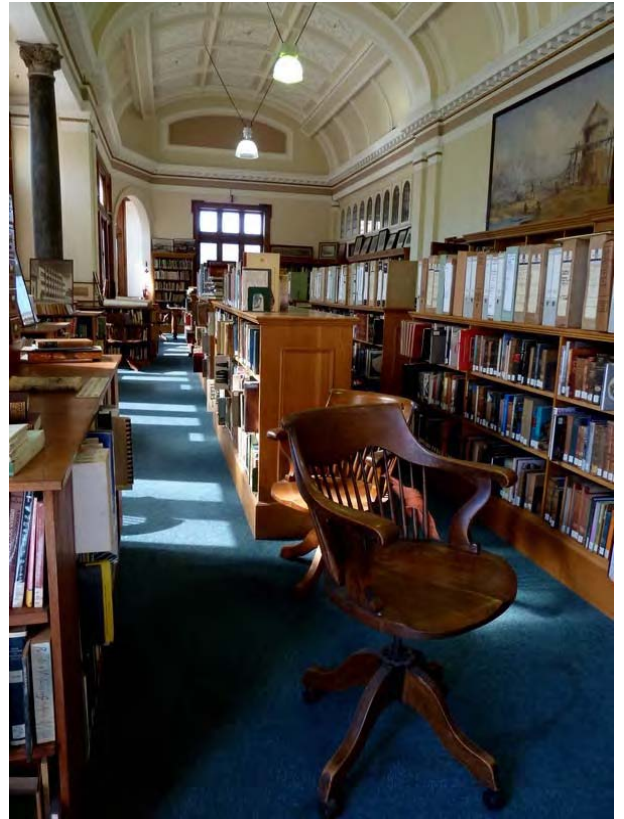
Från 2010-talet "Vindens skugga" av Carlos Ruiz Zafón "Morgon i Jenin" av Susan Abulhawa

YTTERLIGARE FAVORITMINNE FRÅN ETT BIBLIOTEK I SYDAFRIKA

Torsdagen 11 oktober 2012. Göteborgs vänortstad i Sydafrika är hamnstaden Port Elizabeth. Huvudbiblioteket i Port Elizabeth är en tegelbyggnad från 1830-talet i viktorsansk stil. Jag får en specialvisning av bibliotekets olika våningar av den trevliga bibliotekarien, en kollega till Karlien de Klerk. En omfattande renovering pågår för närvarande i hela biblioteksbyggnaden. De gamla fönstren med glasmålningar var ditskeppade från ett dåtida glasmästeri i England. Även den ursprungliga tegelfasaden som vetter mot torget, kom från England på stora skepp. Huset är en arkitektoniskt imponerande byggnad och har ett mycket omfattande bokbestånd.



"Husets hjärta." Låneexpeditionen på huvudbiblioteket i Port Elizabeth. Public Library



Huvudbiblioteket i Port Elizabeth har vindlande balustrader med välvda tak och inspirerande läshörnor





Det sägs att ett kvinnligt "biblioteksspöke" lever kvar i byggnaden, en afrikansk svart kvinna med anor från slavtiden. Kanske är det kvinnan på glasmålningen till höger som går igen... kanske är det slavkvinnan "Phillida" som är huvudpersonen i André Brinks senaste roman? Boken köpte jag på flygplatsen i Johannesburg och sträckläste på flygresan hem till Sverige. I samband med stipendium och Sydafrikaresa under oktober 2012 förberedde jag mig genom att läsa ett stort antal romaner, noveller, böcker om politik, frihetskamp, om landets historik, reportageböcker om nuläget i Sydafrika. Min starkaste läsupplevelse var böckerna om och av Nelson Mandela, romanen "Agaat" av Marlene van Niekerk liksom "Phillida" av André Brink. "Kaffir Boy" The True Story of a Black Youth's Coming of Age in Apartheid, South Africa, Mark Mathabane, 1986.

NÅGRA AV DE BÄSTA FILMerna JAG SETT!

Den polske regissören Krzysztof Kieślowski's filmer i mitten av 1990-tal gjorde starkt intryck på mig. Filmerna ingår i trilogin "Trois couleurs". Precis som i den franska flaggan Trikoloren, finns "Den blå filmen" som symboliserar friheten. "Den vita filmen" som symboliserar jämlikhet och "Den röda filmen" som symboliserar brödraskap/systerskap. Handlingen i filmerna som till stor del byggde på synkronitet i tiden och "ödets märklige nycker" var fascinerande. Musiken tyckte jag mycket om, speciellt i "Den blå filmen" var den dessutom mycket vacker, en sångkör med sakrala texter från Bibeln, valda strofer från Korinterbrevet i Nya Testamentet. Det var en konstnärlig helhet som imponerade. Filmmusiken har jag kvar på en Cd-skiva.

6. När en bok är riktigt bra sträckläser jag den. Ofta kan jag ha flera böcker på gång samtidigt då jag inte har något eget skrivprojekt som jag arbetar med. Då avstår jag från övrigt läsande. Under sommaren 2013 så läste jag bla. novellsamlingen "För mycken lycka" av Alice Munroe, som nyss fick Nobelpriset. Just nu läser jag "Americanah". Det är en intressant aktuell roman av Chimanda Ngozi Adiche. Den kvinnliga författaren är från Nigeria. Hennes tidigare utgivna romaner "En halv gul sol" och "Lila hibiskus" hör också till mina favoritböcker.

När det gäller frågan om de sämsta böckerna jag läst, har det inte funnits någon anledning att ödsla tid att fortsätta läsa dem... det finns dåliga böcker, även om tycke och smak skiftar. När det gäller frågan om den sämsta filmen jag sett, där jag har suttit kvar i biosalongen av ren artighet och i tron att filmen skulle bli bättre på slutet... det hände mig tyvärr med kortfilmen "Mekong Hotel" som visades på Göteborgsfilmfestival 2012 och som direkt följdes upp av en ännu sämre och förvirrad kortfilm. Jag valde se filmen för poetisk titel och prisad filmskapare.

Det är inte nödvändigt att helt förstå en film eller konstverk. Den vackra och suggestiva filmen Mulholland Drive 2001 av David Lynch uppfattade jag som en blandning av verkligheter och surrealistiska drömsekvenser. Jag tyckte ändå mycket om den filmen fast jag inte begrep allt.

Från min barndom minns jag att familjen beställde en taxi och vi åkte in till Staden en gång om året och gick på biograf.(därefter ingick besök på café Orion) Den första filmen jag tydligt minns från 5 års ålder hette "Afrikas lejon." Den kan fortfarande ses som en inre film... jag kommer ihåg filmens gräshoppesvärmar som hotade landets grödor och stora lejonflockar, de påminde om lejonflockarna på heldagsafari i Sydafrika 2012. Så sluts cirkeln, nya öppnas.

Gunwor Nordström i december 2013



Gunwor Nordström är verksam som textilkonstnär, författare och bildpedagog i Göteborg. Hon har deltagit i ett stort antal grupp och separatutställningar i Sverige och utomlands. Hennes konstverk finns representerade på ett flertal institutioner och konstmuseer.